

คุณลักษณะและแรงจูงใจที่มีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต

Characteristics and Motivation Affecting to Entrepreneurial intention of the Elderly in Phuket

พิภพ สมเวที¹ วรพงศ์ ภูมิบ่อพลับ^{2*} และฟาตอเนห์ หะยีลาเตะ³

Phiphop Somwatee¹ Worapong Phoomborplub^{2*} and Fatonah Hajeelateh³

วันที่รับบทความ : 02/08/2566

วันแก้ไขบทความ : 22/09/2566

วันตอบรับบทความ : 02/10/2566

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะและแรงจูงใจที่มีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะ แรงจูงใจ และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต และเพื่อศึกษาคุณลักษณะและแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุจากจังหวัดภูเก็ต โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่าง จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา และแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการศึกษาพบว่า ด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการใฝ่เรียนรู้มากที่สุด รองลงมาคือการใฝ่ความสำเร็จ และความเป็นตัวของตัวเอง ด้านแรงจูงใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าปัจจัยดึงดูดที่สำคัญ ได้แก่ การเป็นนายตนเอง ปัจจัยผลัก คือการใช้เวลาว่างให้เกิดความคุ้มค่า และปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน คือการมองเห็นโอกาสหรือแนวทางในการเป็นผู้ประกอบการ ด้านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้สูงอายุมีความทุ่มเทพยายามในการริเริ่มธุรกิจ มีเป้าหมายในการเป็นผู้ประกอบการ และต้องการสร้างธุรกิจเป็นของตนเองในสักวัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่ามีเพียงตัวแปรด้านแรงจูงใจเท่านั้นที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต ส่วนคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการไม่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้สูงอายุ เช่น การจัดอบรม สัมมนา เพื่อช่วยส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปกำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ในการสนับสนุนผู้สูงอายุ รวมถึงการจัดตั้งศูนย์ให้บริการด้านการสร้างธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้สูงอายุต่อไป

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ คุณลักษณะผู้ประกอบการผู้สูงอายุ แรงจูงใจผู้ประกอบการผู้สูงอายุ ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการผู้สูงอายุ

¹ อาจารย์ สาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Lecturer, Entrepreneurship Program, Faculty of Management Science ,Phuket Rajabhat University

² อาจารย์พิเศษ ดร. สาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Special instructor, D.B.A., Entrepreneurship Program, Faculty of Management Science ,Phuket Rajabhat University

³ อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Special instructor, Entrepreneurship Program, Faculty of Management Science ,Phuket Rajabhat University

* Corresponding author: E-mail address : dr.worapong@hotmail.com

Abstract

The research to investigate the characteristics and motivation affecting to Entrepreneurial intention of the elderly in Phuket Province. The objectives are to study the levels of characteristics, motivation, and intentions related to entrepreneurship among elderly individuals in Phuket and to examine the factors that impact their entrepreneurial intentions. This is a quantitative research study that utilizes questionnaires as a data collection tool from a sample of 400 participants. A multi-stage random sampling method was used by quota sampling and purposive sampling. Statistical analysis includes mean values, standard deviations, and stepwise multiple regression. The study revealed that, overall the entrepreneurial characteristics of elderly individuals were at a high level. Among the elderly, the highest priority was placed on learning enthusiasm and ability, followed by the achievement orientation and autonomy orientation. In terms of motivational factors, the overall level was also high. Key attraction factors included self-identity, allocating leisure time meaningfully, and recognizing opportunities or pathways to entrepreneurship. Regarding entrepreneurial intentions, the overall level was high as well. Elderly individuals displayed dedication to initiating businesses, setting entrepreneurial goals, and aspiring to establish their own ventures in the future.

Hypothesis testing results indicated that only motivational factors significantly influenced the entrepreneurial intentions of elderly individuals in Phuket province. However, entrepreneurial characteristics did not significantly impact their intentions to become entrepreneurs. In addition, the research results are used as guidelines for the development of the elderly, such as organizing training and seminars to help promote entrepreneurial skills and relevant agencies to formulate a strategic plan to support the elderly including the establishment of a service center for business creation and entrepreneurship for the elderly.

Keywords: Elderly, Elderly Entrepreneurial Characteristics, Elderly Entrepreneurial Motivation, Elderly Entrepreneurial Intention

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรครั้งสำคัญ คือ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยสัดส่วนประชากรในวัยทำงานและวัยเด็กลดลง เนื่องจากอัตราการเกิดและอัตราการตายของประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชากรไทยโดยเฉลี่ยมีอายุยืนยาวขึ้น (Department of Older Persons, 2019) ซึ่งมีผลมาจากการดำเนินนโยบายด้านประชากรที่ประสบความสำเร็จ รวมถึงความก้าวหน้าด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้คนไทยมีสุขภาพดี และมีโอกาสได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น มีความรู้ในการป้องกันดูแลสุขภาพ ตลอดจนการวางแผนครอบครัวที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Bhoyen 2019; Pinthong et al., 2018)

องค์การสหประชาชาติ (UN) ได้นิยามว่า ประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นสัดส่วนเกิน 10% หรืออายุ 65 ปี เกิน 7% ของประชากรทั้งประเทศ ถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) เมื่อสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็น 20% และ 65 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็น 14% โดยประเทศไทยได้นิยามคำว่า ผู้สูงอายุ ไว้ใน พระราชบัญญัติ “ผู้สูงอายุ” พ.ศ.2546 ว่า หมายถึง “ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป” ซึ่งในปี พ.ศ.2564 ประเทศไทยเป็นประเทศที่ 2 ของภูมิภาคอาเซียน รองจากสิงคโปร์ ที่ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Complete Aged Society) โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประเมินการว่า ประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จะมีจำนวนไม่น้อยกว่า 13 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด และในอีก 20 ปีข้างหน้าหรือปี 2583 จำนวนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็น 20 ล้านคน หรือ 1 ใน 3 ของคนไทย ทั้งนี้ จะมีผู้สูงอายุวัย 80 ปีขึ้นไปมากถึง 3.5 ล้านคน และเรียกได้ว่าเตรียมก้าวสู่การเป็น “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super Aged Society)” (Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute, 2022; Kuptawatin et al., 2018)

จากแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ.2566-2580) ได้ตระหนักถึง ภาวะประชากรผู้สูงอายุ (Population Aging) ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ การจ้างงานโดยรวม จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ผู้สูงอายุมีความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณอย่างมีคุณภาพ โดยให้ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม ได้รับการพัฒนาตนเอง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชนขึ้น โดยในปี พ.ศ.2559 ผู้สูงอายุมีรายได้ค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 48 ของผู้สูงอายุมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน (หรือน้อยกว่า 30,000 บาทต่อปี) ผู้สูงอายุในประเทศไทยมีเพียง ร้อยละ 40 ที่มีรายได้เพียงพอเลี้ยงดูตัวเองหลังเกษียณ โดยแหล่งรายได้หลักที่สำคัญของผู้สูงอายุจะมาจากบุตร และเบี้ยยังชีพในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และเป็นที่น่าสังเกตว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้หลักจากบุตรจะมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตมากกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้หลักจากการทำงานและรายได้หลักจากเบี้ยยังชีพ ซึ่งสะท้อนว่ารายได้จากการทำงานของผู้สูงอายุนั้นน่าจะเป็นรายได้ที่ต่ำและไม่แน่นอน เนื่องจากส่วนใหญ่ทำงานในภาคนอกระบบ (Department of Older Persons, 2023)

นอกจากนี้จากนโยบายของภาครัฐในการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุหลังวัยเกษียณหลายคนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญจากงานประจำที่เคยทำมาก่อน มีประสบการณ์สูง มีเครือข่ายทางสังคมเป็นต้นทุนเดิม และผู้สูงอายุหลังวัยเกษียณบางคนยังมีเงินบำเหน็จ บำนาญ หรือเงินเก็บสะสมสำหรับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันอย่างเพียงพอหากมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มองเห็นโอกาสในการสร้างอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ โดยการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ทักษะอาชีพหรือการเป็นผู้ประกอบการจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจเพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้นได้ (Kuntasen et al., 2021; Nawakura, 2021) โดยผู้สูงอายุสามารถค้นพบคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการที่มีอยู่ในตนเอง และแรงจูงใจที่เป็นสิ่งกระตุ้นทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก ทำให้ผู้สูงอายุสามารถนำเอาศักยภาพที่มีในตัวเองมาพัฒนาต่อยอดเป็นธุรกิจของตนเองได้ในอนาคต

สำหรับจังหวัดภูเก็ต เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่ใกล้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) โดยข้อมูลจากสำนักงานสถิติจังหวัดภูเก็ต พบว่าประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนและสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากจำนวน 33,727 คน หรือร้อยละ 9.1 ของประชากรทั้งจังหวัดในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 44,075 คน คิดเป็นร้อยละ 30.68 ในปี พ.ศ. 2562 แยกเป็น อำเภอเมือง จำนวน 27,295 คน อำเภอกระทุ่ม จำนวน 4,694 คน และอำเภอถลาง จำนวน 12,086 คน และในปี 2564 มีประชากรผู้สูงอายุ จำนวน 51,259

คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2562 คิดเป็นร้อยละ 16.30 ซึ่งเป็นอัตราที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี (Office of the National Statistics, 2022 ; Department of Older Persons, 2019)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนี้ ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นโอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์สูง และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาผู้สูงอายุให้สร้างงาน สร้างอาชีพ และผันตนเองไปเป็นผู้ประกอบการ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง คุณลักษณะและแรงจูงใจที่มีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะ แรงจูงใจ และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะและแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต

สมมติฐานการวิจัย

1. คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต
2. แรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Characteristics : ECT)

ผู้ประกอบการ คือบุคคลผู้ซึ่งเริ่มก่อตั้งธุรกิจใหม่ จากการแสวงหาโอกาสและความเป็นไปได้ และมีการนำทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อหวังผลกำไรและความเติบโตทางเศรษฐกิจ (Zimmerer & Scarborough, 1996) โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ รวมถึงความเข้าใจและความสามารถในการจัดการการเงิน การจัดการวัตถุดิบ และการเผชิญกับความเสี่ยงการควบคุม การตอบสนองความต้องการแก่ลูกค้าจนได้รับความเชื่อถือ ในการริเริ่มหรือในระหว่างดำเนินธุรกิจ (Hatten, 2006) เป้าหมายคือความสำเร็จในลักษณะของผลกำไรและความก้าวหน้าของกิจการ

โดยคุณลักษณะของผู้ประกอบการตามแนวคิดของ Frese (2000) ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1. ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy Orientation) คือความสามารถของบุคคลในการนำตนเองไปสู่โอกาสและสามารถทำงานได้ด้วยตัวเอง
2. ความมีนวัตกรรม (Innovativeness Orientation) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สิ่งแปลกใหม่อยู่เสมอ พัฒนาผลิตภัณฑ์ไม่ให้ซ้ำแบบดั้งเดิม การบริการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการดำเนินธุรกิจ
3. ความกล้าเสี่ยง (Risk Taking Orientation) ความกล้าในการตัดสินใจทำกิจกรรม ภายใต้สภาวะที่ไม่แน่นอนต่างๆ ซึ่งอาจประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวเท่ากันและยอมรับความเสี่ยงได้เพื่อหวังผลกำไรของการดำเนินงาน
4. ความก้าวร้าวในการแข่งขัน (Competitive Aggressiveness Orientation) การที่มีความมุ่งมั่นสูงในการทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยความพยายามล้ำหน้าและมีการบริหารจัดการให้เหนือกว่าคู่แข่งในตลาด เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน
5. ใฝ่เรียนรู้ (Learning Enthusiasm and Ability) มีความมั่นคง ไม่ท้อแท้

กับสถานการณ์หรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้นกับตนเอง และนำข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นมาเป็นประสบการณ์ที่ดีในการเรียนรู้ทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้ 6. ใฝ่ความสำเร็จ (Achievement Orientation) เป็นผู้ที่มองหาหนทางไปสู่ ความสำเร็จ หรือให้ความสำคัญกับหนทางที่ไปสู่ความสำเร็จ ขอบงานท้าทาย และมีแรงจูงใจในการดำเนินงานนั้นๆ ให้ได้ดีกว่าเดิมและประสบความสำเร็จ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Entrepreneurial Motivation : EMV)

กระบวนการกระตุ้นพฤติกรรมของบุคคลให้มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จโดยอาศัยความต้องการ แรงปรารถนาความคาดหวัง พลังกดดันและสิ่งล่อใจ มาเป็นแรงผลักดันให้แสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทางเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายหรือเงื่อนไขที่ต้องการ (Sirasatanan, 2012) อย่างมีจุดมุ่งหมาย มีทิศทางและช่วยให้กิจการงานที่กระทำนั้นคงสภาพอยู่ต่อไป โดยที่มนุษย์จะต้องมีเจตคติทักษะและความเข้าใจในกิจการนั้นอย่างแท้จริง (Anannawi, 2012) โดยประเภทของแรงจูงใจตามแนวคิดของ Reeder (1971) ประกอบด้วยปัจจัยหลายประการที่นำมาช่วยสนับสนุนในการตัดสินใจว่าจะเหมือนหรือแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลดังนี้

1. ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) ประกอบด้วย

เป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย (Goals) คือกิจกรรมที่บุคคลต้องการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ความเชื่อ (Belief Orientation) เป็นการรับรู้หรือความเข้าใจของแต่ละบุคคลหรือของกลุ่มที่มีต่อสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากแนวคิดหรือความรู้ ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมทางสังคม ค่านิยม (Value) เป็นสิ่งที่บุคคลยึดถือปฏิบัติและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ โดยบุคคลพยายามที่จะกระทำให้สอดคล้องกับค่านิยมที่ตนเองยึดถืออยู่ นิสัยและขนบธรรมเนียม (Habit and Customs) เป็นแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้วว่าจะสืบต่อกันมาด้วยประเพณีซึ่งถ้ามีการละเมิดก็จะถูกลงโทษอย่างเด็ดขาดตามระเบียบกฎหมาย ดังนั้นการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของมนุษย์หรือของผู้กระทำทางสังคมส่วนหนึ่งเนื่องมาจากแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้ว

2. ปัจจัยผลัก (Push Factors) ประกอบด้วย

ความคาดหวัง (Expectation) เป็นการรับรู้ของผู้กระทำทางสังคมหรือเป็นการประพฤติปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะภายใต้สถานการณ์นั้น หรือเป็นท่าทีของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง ดังนั้นในการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของบุคคลส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับความคาดหวังและท่าทีของบุคคลอื่นด้วย ข้อผูกพัน (Commitment) เป็นสิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่าตนเองผูกพันที่จะต้องการกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือประเด็นปัญหาที่ตนเกี่ยวข้องกับทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้งนี้ผู้กระทำจะทำตามคำสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น การบังคับ (Forces) เป็นความเชื่อที่อยู่ในใจของผู้กระทำว่าต้องตัดสินใจหรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยที่ตนเองรู้สึกว่าไม่มีทางเลือกอื่นๆอีกนอกจากจะต้องประพฤติปฏิบัติตามในสถานการณ์นั้นๆ ดังนั้นการบังคับจึงมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมเนื่องจากบุคคลมักมีความโน้มเอียงที่จะประพฤติปฏิบัติเมื่อถูกบังคับให้ทำ

3. ปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน (Ability Factors) ประกอบด้วย

โอกาส (Opportunity) คือความเชื่อของผู้กระทำที่มีต่อสถานการณ์หรือทางเลือกที่มีอยู่ซึ่งเมื่อผู้กระทำพิจารณาแล้วเห็นว่าภายใต้สถานการณ์นั้นมีช่องทางจังหวะเวลาที่เหมาะสมและเปิดโอกาสให้เลือกกระทำได้ ดังนั้นการที่บุคคลจะตัดสินใจจะประพฤติปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดลงไปจึงขึ้นอยู่กับโอกาสที่มีในสถานการณ์นั้น ความสามารถ (Ability) เป็นการรับรู้เกี่ยวกับกำลังหรือพลังของตนเองในการที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดจนบรรลุผลสำเร็จภายใต้สถานการณ์นั้นๆ ผู้กระทำจะตระหนักถึงความสามารถของตนเองก่อนที่จะมีการตัดสินใจกระทำไป ดังนั้นโดยทั่วไปแล้วบุคคลจะกระทำพฤติกรรมใดๆจะพิจารณาขีดความสามารถของตนเองเสียก่อน การสนับสนุน (Support) การช่วยเหลือ

ซึ่งผู้กระทำเชื่อว่ากำลังได้รับหรือจะได้รับจากผู้อื่นในรูปแบบต่างๆซึ่งผู้กระทำจะเป็นผู้เลือกตั้งนั้นบุคคลมักมีความโน้มเอียงที่จะตัดสินใจและกระทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดเมื่อรู้ว่าจะได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่น

แนวคิดเกี่ยวกับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Intention : ENT)

ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ มีแนวคิดพื้นฐานมาจาก ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ของ Ajzen (1991) กล่าวว่าพฤติกรรมต่างๆเกิดจากการวางแผนล่วงหน้าสามารถทำนายได้จากความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นๆ ทฤษฎีดังกล่าวเป็นโมเดลทางจิตวิทยาสังคมเพื่อทำนายพฤติกรรมของบุคคล ประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ 1. การมีทัศนคติต่อการเกิดพฤติกรรมนั้น 2. การคล้อยตามที่เกิดจากบรรทัดฐานทางสังคม 3. การรับรู้ว่าตนเองสามารถควบคุมให้พฤติกรรมนั้นเป็นไปตามที่ต้องการ โดยทั้ง 3 ปัจจัยจะส่งผลต่อความตั้งใจได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ (Phipps & Prieto, 2015; Zhang et al., 2015)

ดังนั้นความตั้งใจจึงมีความใกล้เคียงกับพฤติกรรม ซึ่งสามารถทำนายพฤติกรรมโดยตรงได้ และในขณะเดียวกันนักวิจัยหลายคนยังเห็นด้วยว่าพฤติกรรมสามารถทำนายความตั้งใจได้จริงด้วยเช่นกัน (Wu, 2010; Krueger & Carsrud, 1993) ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการจึงเป็นความตระหนักและความมั่นใจของบุคคลว่ามีแนวโน้มที่จะสร้างกิจการ และมีแผนที่จะทำกิจการนั้นในอนาคต (Thomson, 2009; Schumpeter, 1994) ถือเป็นขั้นแรกของการเริ่มต้นสร้างธุรกิจเนื่องจากความตั้งใจเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่จะทำในอนาคต (Ajzen, 1991)

กรอบแนวคิดการวิจัย

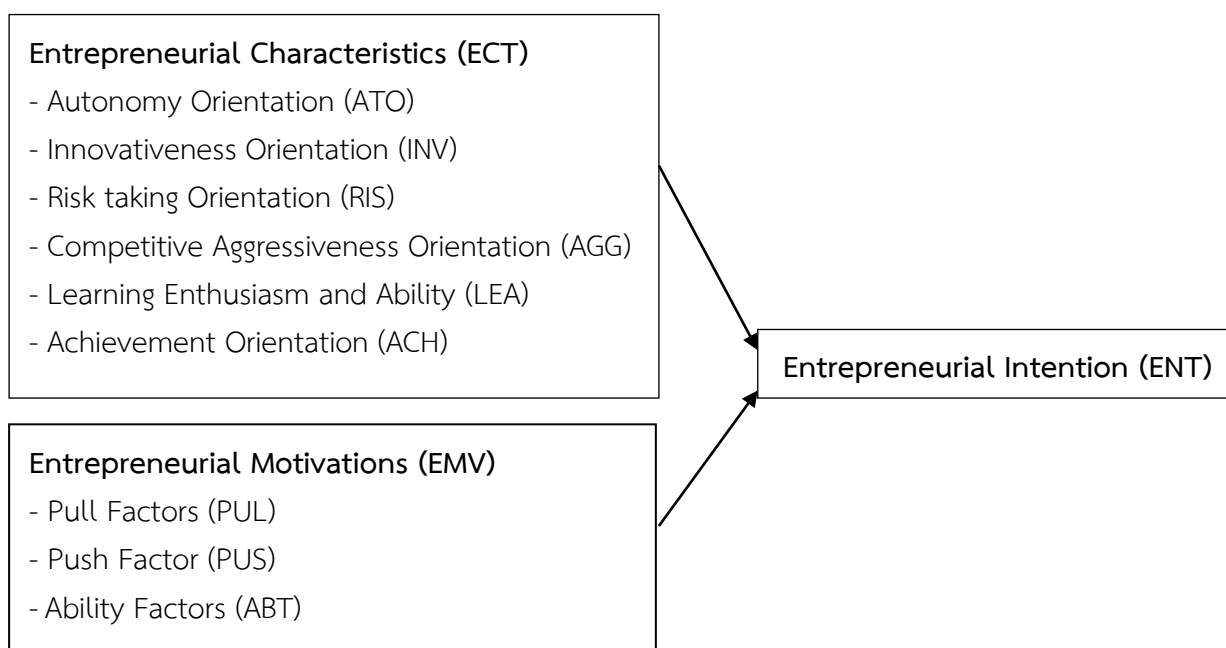

Figure 1 Conceptual Framework
Source: Summarized by Researchers

ระเบียบวิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัยเป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามวิธีการและขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปและมีความตั้งใจจะริเริ่มธุรกิจใหม่ มีภูมิลำเนาในจังหวัดภูเก็ต ประกอบด้วย 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอถลาง อำเภอกะทู้ โดยจำแนกข้อมูลจำนวนประชากรผู้สูงอายุจากกรมการผู้สูงอายุแต่ละอำเภอ โดยขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรของ Cochran โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (Vanichbuncha, 2011) ได้จำนวน 385 ตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามมากกว่าจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดไว้จำนวน 400 ตัวอย่าง ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบถ้วนจำนวนที่กำหนดไว้ดังนี้ ขั้นที่ 1 การกำหนดขนาดตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยพิจารณาเลือกเฉพาะผู้ที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปในแต่ละอำเภอ ขั้นที่ 2 การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยจะพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากคำถามคัดกรองเบื้องต้นที่สอบถามผู้สูงอายุว่า “มีความตั้งใจจะเริ่มต้นธุรกิจใหม่หรือไม่?” หากผู้สูงอายุตอบว่ามีความตั้งใจจะริเริ่มธุรกิจใหม่ ผู้วิจัยจะดำเนินการตามขั้นตอนของการเก็บแบบสอบถามต่อไป โดยในการวิจัยครั้งนี้จะเก็บแบบสอบถามบริเวณที่สาธารณะ เช่น สวนสาธารณะ ห้างสรรพสินค้า หรือบริเวณที่ผู้สูงอายุนิยมไปร่วมกิจกรรม เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิดวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบบสอบถาม

(1) ความเที่ยงตรง (Validity) การตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจำนวน 3 ท่าน ดำเนินการตรวจสอบและพิจารณาแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และนำมาคำนวณหาค่าโดยวิธี Item Objective Congruence Index (IOC) ข้อคำถามในแต่ละข้อของแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา แสดงว่าสามารถนำไปใช้งานได้ (Pasunon, 2012)

(2) ความเชื่อมั่น (Reliability) การตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามผู้วิจัยได้ทำ Pre – test จำนวน 30 ชุด ไปให้กลุ่มตัวอย่างทดสอบที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง ค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Alpha (Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.820 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.7 ขึ้นไป จึงถือได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ (Nunnally, 1978)

(3) แบบสอบถามผู้วิจัยได้พัฒนาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ประกอบไปด้วยคำถามประเภทต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และพื้นฐานครอบครัว

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยประยุกต์ข้อคำถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุ รวม 41 ข้อ แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ ความเป็นตัวของตัวเอง ความมีนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง

ความก้าวร้าวในการแข่งขัน ความไม่เรียนรู้ และความไม่ประสบความสำเร็จ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการประกอบธุรกิจของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยประยุกต์ข้อคำถามจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการประกอบธุรกิจของผู้สูงอายุ รวม 19 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ปัจจัยหลัก ปัจจัยดึงดูด ปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต

ตอนที่ 4 ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยได้นำข้อคำถาม ของ Liñán and Chen (2009) มาปรับใช้ จำนวน 7 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วน (Interval Scale) มี 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาแปลผลเพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะและแรงจูงใจที่มีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต โดยการรายงานผลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ทำแบบสอบถาม อธิบายเชิงพรรณนา ด้วยสถิติแสดงเป็นร้อยละ และความถี่

2. ข้อมูลเกี่ยวกับ คุณลักษณะ แรงจูงใจ ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ตนำเสนอโดยอธิบายเชิงพรรณนา ด้วยสถิติแสดงเป็นร้อยละ ความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ประกอบด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยผลของการทดสอบสมมติฐานทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปกำหนดเป็นนโยบาย และแนวทางการพัฒนาผู้สูงได้ในอนาคต

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 400 คน จำแนกตามตัวแปรได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 57.30 อายุ กลุ่มตัวอย่างมีอายุ ระหว่าง 60 – 65 ปี จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 มีสถานภาพ สมรส จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 64.50 มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001-25,000 บาท จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 ระดับการศึกษาสูงสุด เป็นระดับอนุปริญญา/ปวส จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.80 มีประสบการณ์ก่อนเกษียณเป็นข้าราชการ/พนักงานของรัฐ จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 มีพื้นฐานครอบครัวไม่เป็นผู้ประกอบการ จำนวน 311 คน คิดเป็นร้อยละ 77.80

ส่วนที่ 2 ข้อมูลคุณลักษณะ แรงจูงใจ และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต

2.1 ผลการวัดคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ

Table 1 Mean and Standard Deviation of Entrepreneurial Characteristics (ECT) (n= 400)

Entrepreneurial Characteristics (ECT)	$\bar{X}$	SD.	Opinion Level
Learning Enthusiasm and Ability (LEA)	4.20	.437	High
Achievement Orientation (ACH)	4.11	.399	High
Autonomy Orientation (ATO)	3.74	.445	High
Innovativeness Orientation (INV)	3.61	.424	High
Competitive Aggressiveness Orientation (AGG)	3.52	.405	High
Risk Taking Orientation (RIS)	3.44	.385	High
Total average	3.77	.212	High

จาก Table 1 พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านความใฝ่เรียนรู้ ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือ ความใฝ่ความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.11$) ความเป็นตัวของตัวเอง ($\bar{X} = 3.74$) ความมีนวัตกรรม ($\bar{X} = 3.61$) ความก้าวร้าวในการแข่งขัน ($\bar{X} = 3.52$) และความกล้าเสี่ยง ($\bar{X} = 3.44$) ตามลำดับ

2.2 ผลการวัดระดับแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ

Table 2 Mean and Standard Deviation of Entrepreneurial Motivation (EMV) (n= 400)

Entrepreneurial Motivations (EMV)	$\bar{X}$	SD.	Opinion Level
Pull Factor (PUL)	3.80	.611	High
Push Factors (PUS)	3.56	.685	High
Ability Factors (ABT)	3.53	.573	High
Total average	3.63	.421	High

จาก Table 2 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยแรงจูงใจในการประกอบธุรกิจของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ปัจจัยดึงดูด ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมาคือ ปัจจัยผลึก ($\bar{X} = 3.56$) และปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน ($\bar{X} = 3.53$) ตามลำดับ

2.3 ผลการวัดระดับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

Table 3 Mean and Standard Deviation of Entrepreneurial Intention (ENT) (n= 400)

Entrepreneurial Intention (ENT)	$\bar{X}$	SD.	Opinion Level
Fully dedicated to building own business.	3.78	.953	High
Life goal is to be an entrepreneur.	3.75	.981	High
Resolute to become a business owner one day.	3.74	.914	High
Determined to establish a business in the future.	3.74	.914	High
Earnest about launching a business.	3.70	.914	High
To do everything to become an entrepreneur.	3.61	.990	High
Intent on starting a business within the next year.	3.56	.685	High
Total average	3.70	.816	High

จาก Table 3 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ มีความมุ่งมั่น พยายามและพยายามสร้างธุรกิจเป็นของตนเอง ($\bar{X} = 3.78$) รองลงมาคือ เป้าหมายในชีวิตคือการเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 3.75$) และ มุ่งมั่นที่จะสร้างธุรกิจในอนาคต รวมถึงตั้งใจประกอบธุรกิจตนเองในสักวันหนึ่ง ($\bar{X} = 3.74$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต

สมมติฐานข้อที่ 2 แรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต

Table 4 The Variance of Characteristics and Motivation affect to Entrepreneurial Intention of Elderly in Phuket by Multiple Regression Stepwise Method (n=400)

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1 Regression	15.835	1	15.835	41.876	0.000**
Residual	150.506	398	0.378		
Total	166.341	399			

** $p < .01$

Table 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ตัวแปรทำนาย คือ ปัจจัยคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ ตัวแปรเกณฑ์ คือความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต มีค่าความแปรปรวน เท่ากับ 41.876 ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 แสดงว่ามีปัจจัยคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการอย่างน้อย 1 ด้านที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

และสามารถสร้างสมการพยากรณ์เชิงเส้นตรงได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ ดังนี้

Table 5 The Results of Characteristics and Motivation affect to Entrepreneurial Intention of Elderly in Phuket by Multiple Regression Stepwise Method

Predictor	B	Beta	t	Sig.
Constant	1.979		7.413	0.000**
Entrepreneurial Motivations (EMV)	0.473	0.309	6.471	0.000**

$R = 0.312, R^2 = 0.097, \text{Adjust } R^2 = 0.095, S.E.\text{est} = 0.6143$

** $p < .01$

จาก Table 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่ามีเฉพาะปัจจัยแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการเท่านั้น ที่สามารถทำนายความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบเท่ากับ 0.473 มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.309 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.312 และตัวแปรเหล่านี้สามารถร่วมกันทำนายค่าสมการของการวิเคราะห์ได้เท่ากับร้อยละ 9.50 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความคลาดเคลื่อน มาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.6143 และมีค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบเท่ากับ 1.979 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$ENT = 1.979 + 0.473 \text{ EMV}$$

ดังนั้นแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ (EMV) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

Table 6 The Variance of Individual Factors in Characteristics and Motivation Relation to Entrepreneurial Intention of Elderly in Phuket by Multiple Regression Stepwise Method (n= 400)

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	16.010	3	5.337	14.058	0.000**
Residual	150.331	396	0.380		
Total	166.341	399			

** $p < .01$

จาก Table 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ตัวแปรทำนายคือ ปัจจัยรายด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 9 ตัวแปร ตัวแปรเกณฑ์คือความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต มีค่าความแปรปรวน เท่ากับ 14.058 ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 แสดงว่ามีปัจจัยรายด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการอย่างน้อย 1 ด้านที่ส่งผลต่อเชิงเส้นกับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์เชิง

เส้นตรงได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ ดังนี้

Table 7 The Results of Individual Factors in Characteristics and Motivation Relation to Entrepreneurial Intention of Elderly in Phuket by Multiple Regression Stepwise Method

Predictor	B	Beta	t	Sig.
Constant	1.989		7.358	0.000
- Pull Factors (PUL)	0.183	0.173	3.481	0.001**
- Push Factors (PUS)	0.158	0.168	3.416	0.001**
- Ability Factors (ABT)	0.127	0.113	2.299	0.022*
R = 0.310, R ² = 0.096, Adjust R ² = 0.089, S.E.est = 0.6161				

* $p < .05$, ** $p < .01$

จาก Table 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนระหว่างความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต กับตัวแปรทำนาย 9 ตัวแปร พบว่ามีปัจจัยรายด้านของแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการเท่านั้น ที่สามารถทำนายความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต ประกอบด้วยทั้งหมด 3 ด้าน ที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรเกณฑ์ได้ดี ประกอบด้วย ด้านปัจจัยดึงดูด (PUL) ด้านปัจจัยผลัก (PUS) และด้านปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน (ABT) ตามลำดับ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบเท่ากับ 0.183, 0.158 และ 0.127 มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.173, 0.168 และ 0.113 ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.310 และตัวแปรเหล่านี้สามารถร่วมกันทำนายค่าสมการของการวิเคราะห์ได้เท่ากับร้อยละ 8.90 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.6161 และมีค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบเท่ากับ 1.989 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$ENT = 1.989 + 0.183PUL + 0.158PUS + 0.127ABT$$

ดังนั้นแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยดึงดูด (PUL) ปัจจัยผลัก (PUS) และ ปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน (ABT) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้วยปัจจัยสำคัญดังกล่าวข้างต้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1 และยอมรับสมมติฐานที่ 2

สรุปและการอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 60 - 65 ปี สถานภาพสมรส รายได้รวมเฉลี่ยต่อเดือน 15,001 - 25,000 การศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. มีประสบการณ์ในการทำงานก่อนเกษียณ เป็นข้าราชการ/พนักงานของรัฐ และพื้นฐานครอบครัวไม่เป็นผู้ประกอบการ

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุ พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุด้านความเป็นตัวของตัวเอง (ATO) โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยความสามารถของตนเองเป็น

ตัวกำหนดความสำเร็จของงานสูงที่สุด ด้านความมีนวัตกรรม (INV) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และชอบลงมือทำในสิ่งที่ไม่เหมือนใครมีค่าสูงที่สุด ด้านความกล้าเสี่ยง (RIS) โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุไม่รู้สึกกังวลใจหากสิ่งที่ตัดสินใจนั้นมีความแน่นอนและคุ้มค่าสูงที่สุด ด้านความก้าวร้าวในการแข่งขัน (AGG) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการตอบสนองต่อความท้าทาย การแข่งขันทำให้อยากทำงานหนักขึ้นมีค่าสูงที่สุด ด้านความใฝ่เรียนรู้ (LEA) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการเอานำข้อบกพร่องในอดีตมาเป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้สูงที่สุด ด้านความใฝ่ความสำเร็จ (ACH) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่าการนำเอาความล้มเหลวผิดพลาดมาแก้ไขเพื่อให้งานประสบความสำเร็จขึ้นได้มีค่าสูงที่สุด

ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการประกอบธุรกิจของผู้สูงอายุ พบว่าทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านปัจจัยหลัก (PUS) ได้แก่ การใช้เวลาวางให้คุ้มค่าอยู่ในระดับสูงที่สุด ด้านปัจจัยดึงดูด (PUL) พบว่า ความต้องการเป็นนายของตนเองอยู่ในระดับสูงที่สุด และด้านปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน (ABT) พบว่าการเห็นแนวทางและโอกาสในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับสูงที่สุด และการได้รับสนับสนุนจากรัฐบาลในการส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ อยู่ในระดับต่ำสุด

ผลการวิเคราะห์ด้านความคิดเห็นความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ตพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นในเรื่อง มีความทุ่มเทและความพยายามอย่างมากเพื่อริเริ่มและสร้างธุรกิจเป็นของตนเองสูงที่สุด รองลงมาคือ เป้าหมายในชีวิตคือการเป็นผู้ประกอบการ และมุ่งมั่นที่จะสร้างธุรกิจในอนาคตรวมถึงตั้งใจประกอบธุรกิจตนเองในสักวันหนึ่ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ (ECT) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) ผลจากการทดสอบสมมติฐานคือ ปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ ไม่มีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ (ECT) ด้านใดด้านหนึ่งที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT)

สมมติฐานที่ 2 แรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ (EMV) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) ผลจากการทดสอบสมมติฐานคือ ยอมรับสมมติฐาน นั่นคือ มีแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ (EMV) ในด้านปัจจัยดึงดูด (PUL) ด้านปัจจัยหลัก (PUS) ด้านปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน (ABT) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) โดยทั้ง 3 ตัวแปรนี้สามารถมีอำนาจในการพยากรณ์ร่วมกันในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) ได้ร้อยละ 8.90 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.310 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.6161 ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบเท่ากับ 1.989 และสามารถนำมาเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$ENT = 1.989 + 0.183PUL + 0.158PUS + 0.127ABT$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัย พบว่าแรงจูงใจของผู้สูงอายุส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการทั้ง 3 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Keodouangdy (2018) ได้ทำการศึกษา การประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการบริเวณตลาดดาวเรือง เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยังสนับสนุนว่าระดับแรงจูงใจในการประกอบธุรกิจมีผลต่อการประกอบธุรกิจในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Saitong and Chantrasom (2014) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการ

ประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการบริเวณตลาดไท จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เกิดจากแรงจูงใจทางด้านการกระทำทางสังคม ด้านปัจจัยดึงดูดมากที่สุด ผู้ประกอบการมีระดับของแรงจูงใจทางด้านการกระทำทางสังคมที่แตกต่างกัน โดยปัจจัยที่มีแรงจูงใจมากที่สุด คือ ปัจจัยดึงดูดรองลงมาเป็นปัจจัยด้านความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน และ ปัจจัยผลักดัน ตามลำดับ

สมมติฐานที่ 1 คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ (ECT) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าไม่มีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ (ECT) ด้านใดด้านหนึ่งที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) อาจเนื่องมาจาก คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการตามทฤษฎีนั้นเป็นการศึกษาอยู่บนพื้นฐานของวัยการทำงานซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างออกไปจากวัยผู้สูงอายุ ผลการวิจัยจึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 แรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ (EMV) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ (EMV) ในด้านปัจจัยดึงดูด (PUL) ด้านปัจจัยผลัก (PUS) ด้านปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน (ABT) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Korsukthaweekhoon (2018) เรื่องแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย และเป็นไปในทิศทางเดียวกับผลการศึกษาของ Saitong and Chantrasom (2014) เรื่องแรงจูงใจในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการบริเวณตลาดไท จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เกิดจากแรงจูงใจทางด้านการกระทำทางสังคม ปัจจัยดึงดูด และ ปัจจัยผลักดัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Malebana (2021) เรื่องแรงจูงใจของผู้ประกอบการของนักศึกษาวิชาการค้าปลีกในเมืองลิมโปโปและเมือง Mpumalanga พบว่าแรงจูงใจส่งผลต่อเชิงบวกกับความตั้งใจของผู้ประกอบการและผลการศึกษาของ Herdjiono et al. (2017) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการในเมือง Merauke ประเทศอินโดนีเซีย พบว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัว แรงจูงใจมีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ Raza et al. (2018) เรื่องความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจ ประเทศปากีสถาน แรงจูงใจมีผลในเชิงบวกอย่างมากต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

ทั้งนี้จากผลการวิจัย พบว่าผู้สูงอายุต้องการเป็นนายตนเอง รับรู้ความสามารถของตนเอง มีความก้าวหน้า/ความสำเร็จในกิจการ มีความมั่นคงในฐานะ ใช้เวลาให้คุ้มค่า และมีความฝันที่จะเป็นผู้ประกอบการ อยู่ในระดับสูง โดยความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้นดังกล่าวนี้เป็นสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้สูงอายุที่ผ่านประสบการณ์ในการทำงานและปัจจุบันมีเวลาว่างในชีวิตประจำวัน จึงต้องการหากิจกรรมหรืออาชีพที่ทำให้ตนเองมีคุณค่ามากขึ้นได้รับการยอมรับจากสังคมและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตในปัจจุบันซึ่งส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

สิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีคุณลักษณะและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการนั้น ยืนยันได้จากการที่ผู้สูงอายุมีความพร้อมในหลายประเด็น เช่น ความรู้ ความสามารถ ความพร้อมด้านเงินทุนที่มีความเหมาะสม และประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมก่อนการเกษียณ รวมถึงการรับรู้ถึงความสามารถของตนเอง การพยายามเรียนรู้เทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง และมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการใช้ชีวิต และต้องการเพิ่มคุณค่าชีวิตของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคนในครอบครัว ดังนั้นการเป็นผู้ประกอบการจึงเป็นอีกทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุและหากไม่มีความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการในทันที ผู้สูงอายุหลายคนก็สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ที่มีอยู่ให้คำปรึกษา

แก่คนรุ่นใหม่ที่ยังขาดประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ ที่ผู้สูงอายุเคยผ่านมาแล้ว จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งสำหรับการเป็นที่ปรึกษาที่ดีในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการสูงอายุด้านความใฝ่เรียนรู้ และความใฝ่ความสำเร็จเป็นพื้นฐานสำคัญในการเริ่มต้นประกอบธุรกิจใหม่ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุน หรือส่งเสริม จัดอบรมให้ความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ เช่น การสร้างแนวคิดธุรกิจ การพัฒนารูปแบบธุรกิจ รวมถึงการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมที่จำเป็นต่อการพัฒนาธุรกิจให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อให้ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคธุรกิจสมัยใหม่

2. แรงจูงใจด้านปัจจัยผลักดัน ในเรื่องการใช้เวลาว่างให้เกิดความคุ้มค่ามีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุ ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ควรจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมสันทนาการหรือการสร้างอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม รวมทั้งได้รับการยอมรับจากสังคม

3. แรงจูงใจด้านความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน มีความสำคัญน้อยที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องการได้รับสนับสนุนจากรัฐบาลในการส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ ซึ่งภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่ ควรให้การส่งเสริมและพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการรายใหม่ให้มีความรู้และรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุน จัดตั้งหน่วยงานหรือศูนย์ให้บริการด้านการสร้างธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับ ความตั้งใจในการประกอบธุรกิจของผู้สูงอายุมีความครอบคลุมและมีประโยชน์มากยิ่งขึ้น จึงควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นเพิ่มเติม เช่น การรับรู้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รูปแบบการดำเนินชีวิต ภาวะสุขภาพร่างกาย จิตใจเป็นต้น รวมทั้งขยายขอบเขตพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(1), 179-211.
- Anannawi, P. (2012). *Theories of Educational Administration* (4th ed.). Chonburi: Montree.
- Bhoyen, K. (2019). Aging Society: Opportunities for the Future Sustainable Business. *Journal of Management Science Review*, 21(1), 201-209.
- Department of Older Persons. (2019). *The Thai Elderly Statistic*. Retrieved from <http://www.dop.go.th/th/know/side/1/9/240>. [2020, May 20]
- Department of Older Persons. (2023). *Action Plan on the Elderly Phase 3 (2023-2037)*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

- Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute. (2022). *Situation of the Thai Older Persons 2021*. Nakhon Pathom: Institute for Population and Social Research.
- Frese, M. (2000). *Success and Failure of Micro business Owners in Africa: A Psychological Approach*. United States of America: Greenwood Publishing Group.
- Hatten, T. S. (2006). *Small Business Management: Entrepreneurship and Beyond* (3rd ed.). Boston, MA: Houghton Mifflin.
- Herdjiono, I., Puspa, Y. H, Maulany, G., & Aldy, B. E. (2017). The Factors Affecting Entrepreneurship Intention. *International Journal of Entrepreneurial Knowledge*, 5(2), 5-15.
- Keodouangdy, V. (2018). *Motivation in Business Setting of Entrepreneurs in the Area of Daohueng Market Pakse Champasak Provience, Laos PDR*. Master Thesis of Art, Maha Sarakham: Rajabhat Maha Sarakham University.
- Kiatipornpichet, M., & Pancharoen, C. (2019). Characteristics and Entrepreneurial Intentions of Undergraduate Students in Business Administration Colleges. *Journal of Graduate Studies, Business Administration, University of the Thai Chamber of Commerce*, 7(2), 153-165.
- Korsukthaweechoon, C. (2018). *The Studying of Entrepreneurial Motivation and Intention of Higher Education Students in Thailand*. Master Thesis of Entrepreneurship and Management, Bangkok: Bangkok University.
- Krueger, N. F., & Carsrud, A. L. (1993). Entrepreneurial Intentions: Applying the Theory of Planned Behavior. *Entrepreneurship and Regional Development*, 5(1), 315-330.
- Kuntasen, S., Raktham, A., Chirinang, P., & Chaisakulkiet, U. (2021). Model for Development the Quality of Life of the Elderly in Bangkok by Schools under the Office of the Vocational Education Commission. *Journal of MCU Nakhondhat*, 8(9), 47-60.
- Kuptawatin, V., Vasanapong, M., Khundee, P., & Mitrsoomwang, R. (2018). Aging Society and the Modern World. *Journal of Academic Affairs Suvarnabhumi Institute of Technology*, 4(Special Issue), 444-450.
- Malebana, M, J. (2021). The Effect of Entrepreneurial Motivation on Entrepreneurial Intention of South African Rural Youth. *Academy of Entrepreneurship Journal*, 27(3), 1-14.
- Nawakura, P. (2021). Career Development Guidelines for the Elderly of Nongbo Village, Tambon Nongbo, Mueang Ubon Ratchathani District, Ubon Ratchathani Province. *Journal of Humanities & Social Sciences*, 19(3), 21-42.
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.

- Office of the National Statistics. (2022). *Statistical Report of Phuket Province*. Phuket: Office of the National Statistics, Phuket Province.
- Pasunon, P. (2012). *Marketing Research*. Bangkok: Top Publishing.
- Phipps, S. T. A., & Prieto, L. C. (2015). Woman Versus Men in Entrepreneurship: A Comparison of the Sexes on Creativity, Political Skill, and Entrepreneurial Intentions. *Academy of Entrepreneurship Journal*, 21(1), 32-43.
- Pinthong, J., Jittinan, T., Sawangsuksann, P., & Kullansiri, N. (2018). *Aging Society and the Challenges of the Thai Labor Market*. Retrieved from <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AAA/AgePeriodCohort.pdf> [2021, May 18]
- Raza, S. A., Qazi, W., & Shah, N. (2018). Factors Affecting the Motivation and Intention to Become an Entrepreneur Among Business University Students. *International Journal of Knowledge and Learning*, 12(3), 221-241.
- Reeder, W. (1971). *Partial Theories from the 25 Years Research Program on Directive Factors in Believer and Social Action*. New York: McGraw Hill.
- Saitong, N., & Chantrasom, N. (2014). Motivation in Business Setting of Entrepreneurs in the Area of Taladtai, Phatumthani. *Journal of Finance, Investment, Marketing, and Business Management*, 4(1), 234-258.
- Schumpeter, J. (1994). *A History of Economic Analysis*. London: Routledge.
- Sirasatanan, P. (2012). *Educational Leadership*. Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhat University.
- Thompson, E. R. (2009). Individual Entrepreneurial Intent: Construct Clarification and Development of an Internationally Reliable Metric. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(3), 669-694.
- Vanichbuncha, K. (2011). *Data Analysis: Statistics for Business and Research* (13rd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Wu, J. (2010). The Impact of Corporate Supplier Diversity Programs on Corporate Purchasers' Intention to Purchase from Women-Owned Enterprises: An Empirical Test. *Business & Society*, 49(2), 359-380.
- Zhang, P., Wang, D. D., & Owen, C. L. (2015). A Study of Entrepreneurial Intention of University Students. *Entrepreneurship Research Journal*, 5(1), 61-82.
- Zimmerer, T. W., & Scarborough, N. M. (1996). *Entrepreneurship and New Venture Formation*. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

